

Գործը երթալից ըստ նրա Երան Երանյան
Ճախքը ամեն մեկ թիւին համար 20
փարա է :

Լազարյան վերաբերեալ նամակ կամ որ
եւ իցէ դրուծ թիւն , խմբադրին պիտի
աղղղի . եւ ասոց ծախքուն ծախ-
քն խրկողին վրայ է :

ԳԱՂԱԳԱՍԱՆ ԼՋՈՒՅԻՆ ԲԱՆԱՄԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԵՐԵՄԷՆ ԵՎ ՎԵՐԼԻՆ

Անդրիդը դեսպան վեցմովալ լորտ
Ուէտըլի՛Ֆ անցեալ շարաթօրը Պալաք-
ալա հասեր եւ մեծ պատուով ընդուն-
ւիւր է անդրիդացոց զօրապետին : Արիւն-
արթի օրը Նորին վեցմովիկն իմե-
կէ՛լ՝ շողենալին մէջ Քաղանեաց կար-
ին նշանները բաժնիւր է անդրիդացոց զօ-
րապետներուն : Այս արարողութիւնէն
ետեւ՝ Սիմոն զօրապետը կոչուեց (զեա-
լէթ) մը ըրեր է, որուն ներկայ դռնը-
ւիւր են յորա Սթըաթֆօրտ Ուէտըլի՛Ֆ,

«Օգրաւետ
Չէրոյայի վրայ եղած հոր յաղթութիւնը՝
լստերադմէն սկսելէն ՚ի վեր պիտ երրորդ անգամ

ՆԱԲՕԼԵՈՆ

(C) . *Impugnare* in

Սոցալական Գրականության
Բանալին Գրքերի
Ժ. ՍԻՄՍԸՆ

பெரியவர்களுக்கு உரியவர்களுக்கு

Կրնանք բռն թե՛ ծովագետին դրած տեղեկութիւնները համաձայն են այն լուրերուն, որ մենք առած ենք Ալլաբերկի մարտիմուսթեան արդիւններուն վրայ: Այստեղեկութիւնները կրնան, թե՛ առաւելուն կրած զնաւը գլխաւորապէս ապագային թիփերանցներն են ունալը պատարտ:

— Գաղափարներն օգոստ. 19 թվով
տալեքված հեռագրական լուր մը կը ծա-
նուցանէ, թէ դաշնակից նաւատորմիղնէ-
նքիւ շրջնաւ՝ Բիկայի կողմը եղած
ուռապ մարտիոյնըր միակածելով շատ
քիսս տուեր են :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

“Եւրզումէն տանելիւմ Վարսի լու-
րերը միշտ մի եււնոյն են : Ուստի միշտ
կտպառնան քաղաքին : Վայսերական զօր-
քերը պատրաստ են քաջութեամբ դէմ
դնելու, եւ ոռուսաց յարձակումէն վախ-
չուինք : Բայց Վասթի փաշային ու զաժ-
պատեալզմական եւ բերդի պաշարները
Հասնիննէ, երկար առէն զիմանալ սնե-
հրտար է :

“Օհաւ սոց Սոս-րոմիէի գործողնոր

Սօղանը Տաղ կը կենայ:

«Դուր կուտան թէ ուսաց Զար-
գէվաճատէ զօրապետը Անայ վրան կ'եր-
թայ:

«Բարձրագոյնը Իօմէր փաշային
Եսրաանցներուն լուրը Տրապիզոն իմաց-
վեր է:»

Բարձրագոյնը Իօմէր փաշա ըս-
պարապետը՝ շաբաթ օրը Էֆէթ շոգե-
նաւով Ատենա գնաց իր բոլոր բանա-
կի օգնականներովն ու զինուորական պաշ-
տօնակարներովը: Երբին բարձրութեան
ուղեկից էր եւ Եսմէտ փաշա ծովապե-
տը:

Բարձրագոյնը մեծ եպարքոսը եւ
տէրութեան նախարարներէն շատը յու-
ղարկաւոր դադին բարձրագոյնը սպա-
րապետին մինչեւ Ատփոր:

Երբին բարձրութիւնը՝ Ատենայէն
կայսերական զօրաց նաւ նստելուն ներ-
կայ գտնուէին ետեւ, Պաթում պիտի
երթայ, ուր կայսերական կառավարու-
թեան արդէն բրած անօրէնութեամբը
45 հազար զօրաց բանակ մը պիտի գու-
մարի: Եսա բանակին կազմութեանը հա-
մար Պարթմի կայսերական բանակէն ալ
քանի մը գունդ զօրք Պաթում պիտի
խրկուին, եւ այն գունդերուն տեղը ը-
ցնելու համար Պէօյիւքտէրէի անգղի-
ական օսմանեան գունդը 20 հազարի ը-
նալով Պարթմ պիտի խրկուի:

Կայսերական հրամանաւ՝

Բարձրագոյնը Սէհմէտ Ելի փա-
շան անցնալ հինգշաբթի օրը ծովային
զործոց պաշտօնեայ տնօրէնեցաւ փոխա-
նակ Հալիլ փաշային:

Օգոստոսի 12-ին Եսրաանցներուն
սենեկապետ (մապէսնի) Իզզէթ պէյը
առաջին սենեկապետ անուանեցաւ փո-
խանակ Ելի պէյին:

Երբոր սենեկապետ Ելի պէյն
տին Իզզէթ պէյին տեղն անցաւ:

Լոնտոնայի օսմանեան արտաքին
կարգի լիազօր դեսպան Սիւրբիւս պէյը
առաջին կարգի առաջին աստիճանի պաշ-
տօնատար անուանեցաւ, եւ միանգամայն
առաջին կարգի Սէֆէթ պատուանշան
ընկալաւ:

ՄԱՍԻՍԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՆԳՎԵԼ: Խաւրիական զօրաց
գունդ մը կազմելու որոշումը՝ քանի մը
լրագիրներու խօսքին նայելով՝ Եստրիոյ
ու Ենգլիոյ կառավարութեանց մէջ պա-
ղուցիւն մը ձգելու պատճառ եղած է:

Սիւնդայի Վէթ լրագիրը կրէ, թէ
Եստրիոյ կառավարութիւնը ծանուցա-
վելով խրկել է Ենգլիոյ կառավարու-
թեան, որուն մէջ իր զօգնութիւնը կը
յայտնէ խաւրիական գունդը կազմելու
խորհրդին վրայ, որովհետեւ այս բանը
խաղաղութեան մտքին մէջ ազգային ազատու-
թեան գաղափարները կը զօրացնէ ու
անխաղաղ յոյսեր կը ծագէ եղեր: Եսկէց
զատ՝ Եստրիոյ կառավարութիւնը դան-
դաւորներէ որ յիշեալ զօրածոյութիւն կեդ-
րոն ընտրուել է Սարտինիայի տէրու-
թեան Եստրա քաղաքը, որ Խաւրիոյ
մէջ Եստրիոյ ունեցած երկիրներուն
սահմանակից է:

Թաթի լրագիրը՝ Եստրիոյ այս զբո-
ղոցութիւնը (որուն ստոյգ ըլլալուն եւ
բաշխաւոր չենք կրնար ըլլալ) Ենգլիոյ
եւ Վաղրիոյ հետ աւերակուել նախաշա-
ւիղ մը կը համարի, եւ այս կնիքադրու-

թեամբ Եստրիոյ գանձուն վիճակը քն-
նելով, կը հետեւցնէ, թէ այս տէրու-
թիւնը կարծրածին չորս փոխադար-
չները ըլլալ Վաղրիոյ ու Ենգլիոյ:

Վառապարութիւնը Ենգլիոյ հո-
ղէն Տիւքթերքի հիւսիսային կողմը եւ
Միջերկրականի մէջ Մալթայի արեւել-
եան կողմի երկիրները երկաթ տանիք
արդիւնք:

Միջին-Վերին Ենգլիոյ Ենգ-
լիոյ տէրութեան արդէն ծովու վրայ ու-
նեցած եւ հետզհետէ պատրաստելու վը-
րայ եղած պատերազմական նաւերուն
ցուցակը կը հրատարակէ: Եսա ցուցա-
կին նայելով՝ Ենգլիոյ տէրութիւնը այս
օրուն օրս վաթսուներեք եռայարկ ու
կրկնայարկ մեծ նաւեր ունի, որոնց 31ը
պտուտակաւոր են, 32ը առաջատար
էր: Փրօպէթներուն, քրօվէթներուն,
պոլքներուն եւ անոնցմէ փոքր պատե-
րազմական նաւերուն թիւը հինգ հարիւ-
րէն աւելի է: Միւսի վերայիշեալ վաթ-
սուն երեք մեծ նաւերուն մէջ կայ 3400
թիւանօթ եւ 20,217 նաւատար: Եսա
հաշիւը գնելէն ետեւ՝ Միջին-Վերին
կաւելցիւնէ: «Միւր քաջ դաշնակիցները՝
գաղղիացիք՝ պատերազմին համար բա-
նակներ տարու ջանքերէն զատ, ժամա-
նակ, հանձար եւ ստակ գտան պտուտա-
կաւոր մեծ նաւերու տորմիդ մըն ալ
պատրաստելու գրեթէ մերթնէն հաւա-
սար:

«Չվայել մեղի որ պատերազմին զո-
հերուն զխաւոր ծանրութիւնը մեր դը-
րացիներուն վրայ ձգեց. այլ, երբոր Վ.
Եստրիոյ կայսրը յայտնաւորութեամբ
զօրք կուտայ, պէտք է որ մեք ալ առա-
տուութեամբ պատերազմական մեծ նաւեր
տանք, որպէս զի այս կողմանէ անոր բե-
ռը թիւիւնցնելու է:»

Ենգլիոյ մէջ խարդախաւ ու-
տեղներուն երեսէն կենաց փոխանները
շատաւով, հասարակաց խորհրդարանը
յանձնարարական ժողով մը սահմանեց,
որ մանրամասն քննութիւն մը ընէ այս
ֆինանսական ժողովը քննութեան ձեռք
դարձնելով, առ այժմ այսպիսի մը կը
ստուգուի, որ ուսելիքի վերաբերեալ բա-
ներուն եւ ոչ մէկը խարդախութեան ա-
զատ չէ: Խարդախութեան համար գործած-
ված նիւթներն են՝ կարմիր հող, վեներու-
կի կարմիր ներկ, նօզ, (սիւլեկէն), Բրու-
սիոյ լիզակ (չիլիո), քրօլում (սափրան)
եւ ուրիշ անխորժ եւ թունաւոր նիւ-
թեր: Վերաւորապէս այս ֆինանսար
նիւթերը քաղցրաւ նիւթներ (բէշէլ) եւ
գունաւորիւ շաքարեղէններու մէջ կը
գտնուին, որոնցմէ ամեն տարի բազմա-
թիւ մարդիկ թունաւորվելով կը մեռ-
նին եղեր, մանաւանդ տղայք, որ շա-
քարեղէն շատ կուտեն: Ուրիշ խարդախ-
եալ նիւթերուն մէջ նշանաւոր են քթա-
խաւը՝ որուն մէջ կապարի թիւթէն կազ-
մված տեսակ մը քիմիական աղ կը խա-
նեն, ուսկից շատ անգամ ուղեղի խան-
գարում կը պատճառի, եւ թէյը (չայ)
որուն արդէն կ'փոխ տեղերները չօրջը-
նելով՝ փոխադարձ նիւթով մը կը ներ-
կեն, եւ իրեն բնական թէյ կը ծախեն
եղեր:

Հանձնարարական ժողովը կը շարու-
նակ իր քննութիւնները:

Օգոստոս 3/15-ին Լոնտոնայի
Օսմանեան դեսպան Սիւրբիւս պէյը
Ենգլիոյ երեսէն սեղանաւորները հրա-
ւիրով, Օսմանեան տէրութեան 5 միլիոն
լիւրայի փոխառութեան պայմանները ա-

նոնց իմացուց:

Եստրիոյ սեղանաւորները մէջը-
նին աճուրդի պէս բան մը ընելով, Ոս-
չիլիոյ ընկերութիւնը՝ փոխառութեան
100 լիւրային 102 լիւր 12 շնորհ 6 բէնա
տալու խնայեցաւ, որն որ Եստրիոյ
տէրութեանց այս միջոցին բրած փոխա-
ռութիւններուն համար տեսնուած բան
է:

Եսա յաջողութիւնը՝ կայսերական
տէրութեան վրայ Եստրիոյ պատրաստե-
րուն ունեցած մեծ փոխառութեանը
նշանաւոր ազդեցոյց մըն է:

ԳԵՂՂԻՆ: Փարիզի լրագիրնե-
րուն ամենն ալ այս միջոցին Վ. Վիք-
թորիա թագուհւոյն ճանապարհորդու-
թեան մանրամասն պատմութիւններուն
զբաղած են:

Վ. Հիւրը ամսոյ 6/18-ին իրի-
կունը Սէն Բլուէ պալատը հանգչելէն
ետեւ, հետեւեալ օրը՝ կիրակի ըլլալով՝
հանգստեան նուիրեց ըստ անգղիական
սովորութեան, եւ այն օրը միայն իրի-
կուն գէմ Պալատին անտառը պտտուել
կրաւ Վ. Եստրիոյ կայսեր եւ կայս-
րուհւոյն հետ:

Հետեւեալ օրը Վ. թագուհին, Վ.
Եստրիոյ կայսրը եւ Եստրիոյ իշխանը՝
գեղարուեստից հանդիսարանը գացին պը-
տտելու: Եստրիոյ Եստրիոյ պալատը
գացին, ուր Վ. թագուհին տէրու-
թեանց գեսպաններն ընդունելէն ետեւ,
կան Փարիզի դատաստանական պալա-
տը գացին. անկէջ ալ Եստրիոյ Տալիմայր
եկեղեցին, ուր Փարիզի արք եպիսկոպո-
սը իր բոլոր եկեղեցականներով Վ. թա-
գուհին զինուորեց, եւ նոյնի վեհափա-
ռութիւնը ողջունելէն ետեւ՝ օրհնու-
թիւններ ու բարեմաղութիւններ ըրաւ
Վ. թագուհւոյն համար:

Եկեղեցիէն ելնելուն ետքը Պա-
թիլը հրապարակը գացին, եւ անկէջ
Փարիզի ծառադարձ մեծ փողոցէն անց-
նելով Սէն Բլուէ դարձան:

Հետեւեալ օրը՝ օգոստոս 9/21-ին
Վ. Հիւրը Վ. Եստրիոյ թագաւորա-
կան պալատը եւ հրաշագեղ պարտէզնե-
րը պտտեցան:

Վառապարութիւնը դիտաւորու-
թիւն ունի այս օրերս Փարիզի արուես-
տահանգստի յաւելումը մը ընելու՝ տը-
նական պիտոյից, կահկարասի, ուսել-
քի, հաղնիքի, տաքնալու, լուսաւորու-
թեան եւ մաքրութեան վերաբերեալ
նիւթերու մթերացոյց մըն ալ բանալով,
որպէս զի աս ամեն բաներուն բուն ու
ածանը՝ մէկմէկու հետ բաղդաւորվելով
հասկցնել հասարակութեան օգտին եւ
բարեկեցութեանը համար:

Վ. Եստրիոյ կայսեր հրովար-
տակաւ՝ Բանրօպի զօրապետը Ծա-
րիւտի ժողովին անգամ անուանեցաւ
Գրքումի մէջ բրած մեծամեծ ծառայու-
թիւններուն փոխարէն:

Մարսիլայէն զբաղած նամակնե-
րը կը ծանուցանեն, թէ այս օրերս բազ-
մաթիւ նաւեր կը պատրաստուին 30 հա-
զարի չափ զօրք Երեւելք տանելու հա-
մար: Եսա զօրքերը ճամբայ հանվելէն
ետեւ՝ ուրիշ 35 հազար զօրք ալ պիտի
խրկուին Մարսիլա ու Թոլոն, որպէս
զի առջին խրկված զօրքերը տանող շո-
ղենաւները ետ դառնալուն պէս՝ այս վեր-
ջներէն ալ առնեն Երեւելք տանին:

Եսա զօրքերուն կէսը Գրքում պիտի
խրկուին, կէսն ալ Վ. Պալատը ջնջակայնե-
րը պիտի մնան կրպի:

Մարսիլայի նաւահանգիստը նաեւ
ամբաւ պատերազմական պաշար զիջված
է Երեւելք խրկվելու համար:

Վաղրիոյ ձուլարաններն ու զենքի
գործարանները կարգէ, դուրս եռանդով
զիշեր ցնրել կը բանին:

Ենցի քաղաքէն օգոստոս 11/23
թուով կը գրեն, թէ քանի մը օրէ ի վեր
տաքը սաստկանալով, քօլէրայէն մեռ-
նողներուն թիւը օրը 10-15 հազարի հա-
սեր է. եւ կը վախցընէ որ աւելի չճա-
րակի:

ԵՆՍՏՐԻԷ: Վերմանական լրագիր-
ներէն ոմանք լուր կուտան, թէ Վ. ին-
նայի մէջ այս օրերս փորձ կը փորձվի դեւ-
պանական ժողովը նորէն գումարելու:
Ուստի լրագոր երեսփոխանները՝ Սէֆա-
թորի ազատու մ չգրանալէք հասկցած
ըլլալով, միւս կողմանէ Ուստի տէրու-
թեան եւ ժողովուրդին կրած ֆնանսե-
րուն մեծութիւնը տեսնելով, երաշխա-
ւորութեան երրորդ կէտը կարգի գնելու
ճամբայ մը գտնի են. բայց արեւմտեան
տէրութիւնները յանձն չեն առնի զա-
նկալ քննել:

Եստրիոյ Վ. Եստրիոյ լրագիրը ըս-
տոյց աղբիւրէ իմացածի պէս լուր կու-
տայ, թէ դաշնակից տէրութիւնները
հաստատութեամբ թիւն ունին՝ յառա-
ջիկայ դարձան պատերազմին տեսարանը
Պանուրի վրայ փոխադրելու: Եսա պատ-
ճառաւ Վ. Եստրիոյ, Վ. Եստրիոյ եւ Չա-
նաք Վալի քաղաքները մեծամեծ զինուո-
րական կէտեր պիտի ըլլան. որոնց մէջ
բազմաթիւ զօրաց գունդեր պատերազ-
մի պատրաստ պիտի սպասեն: Եսկէց զատ՝
դաշնակիցները որոշել են, կրնէ յիշեալ
լրագիրը, որ յառաջիկայ դարձան բոլոր
ուսաց նաւահանգիստները ուժակոծ են:
Եսա նպատակաւ, Ենգլիոյ ու Վաղրիոյ
նաւարանները անպաղար կ'աշխատին
բազմաթիւ թիւանօթիկ մակոյցներ
շննելու:

ԻՏԵԼԻԷ: Եստրիոյ մէջ քաղաքա-
կան խռովութիւնները հետզհետէ աւել-
նալու վրայ են:

Պէթիքայի Եստրիոյ լրագիրը կը-
սէ, թէ պատական կառավարութիւնը՝
Եստրիոյ կառավարութեան հետեւելով՝
հրաման ըրեր է, որ ձաղկիլու (գաւազա-
նով մարդ ծեծելու) օրէնքը Հոմի տէ-
րութեան պատական դատաստանաբը-
քին մէջ ալ գրվի:

Թաքսանայի մէջ քօլէրայի սոս-
կալը ջարդ կրնէ Վերիլին հարուստներն
ու աղուականները անձնանուիրութեան
արհիւ օրինակ մը եղած են՝ այս աղետա-
լի հարուածին զոհ հող դժբաղդներուն
օգնութիւն ընելով:

Ֆիօրէնցայի մէջ ալ օրը 100-160
հոգի քօլէրայէն բռնկող կայ:

ՍՊԵՆԷ: Եսա տէրութեան եր-
կիրներէն Եստրիոյ լրագիրներուն զբո-
ղած նամակները կը ծանուցանեն, թէ
Սպանիոյ տէրութեան գէմ Հոմի Պա-
պին բրած ատենաբանութիւնը խորին
տպաւորութիւն մը ըրեր է Մարտի
մէջ: Վառապարութիւնը դիտաւորու-
թիւն ունի եղեր չափաւոր բայց կտրուկ
պատասխան մը գրելու անոր գէմ:

ՇՊԷՏ ԵՒ ՏՄԵՆՍԵՐԻԷ:
Վրդինայի Վ. Եստրիոյ լրագիրն նա-
յելով, այս երկու տէրութիւններուն ա-
րեւմտեան տէրութեանց հետ դաշնակցու-

